

Nr 332.

Av herr Pehrsson-Bramstorp m. fl., angående beredande av semestermöjligheter för personer, som med hänsyn till bristen på vikarier icke kunna erhålla semester.

En tids ledighet årligen från det dagliga arbetet anses numera vara av så stor betydelse för det själsliga och kroppsliga välbefinnandet, att varje anställd i princip blivit tillförsäkrad rätt till semester. Den uppfattningen har också alltmer trängt igenom att en kortare tids ledighet, tvärtemot att verka sänkande på vederbörandes årliga arbetsresultat, i stället är ägnad att främja detta. Semester anses hos oss vara en nära nog lika självskriven sak som nattvila.

Dessvärre kan man inte säga att semester har blivit en förmån som kommer samtliga arbetande människor i vårt land till del. Stora grupper av medborgare ha knappast möjlighet att få en enda dags ledighet. Så är fallet med en hel del mindre företagare, framför allt sådana som driva jordbruk. Särskilt i jordbrukarfamiljer händer det ofta att varken mannen eller hustrun har tillfälle till semesterledighet. Men även husmödrarna i andra hem äro ibland i samma situation, nämligen om familjen har minderåriga barn som kräva regelbunden vård. Det hinder som föreligger i dessa fall är icke främst av ekonomisk art utan bottnar i svårigheter att under en semestertid erhålla ställföreträdare i ett arbete som ej kan inställas.

I själva verket är det ägnat att förvåna att icke det allmänna med kraft sökt komma till rätta med dessa missförhållanden. Mot bakgrunden av de lagstadganden om semester som här berörts borde det framstå som en hjudande plikt att tillse att allt arbetande folk kunde komma i åtnjutande av semester. Än starkare framstår naturligtvis det berättigade i semestermöjligheter för alla grupper i en tid då för de kategorier, som redan åtnjuta regelbunden semester, utredning pågår om en förlängning av semestertiden. F. ö. bör man vid bedömande av den fråga, som här diskuteras, beakta bl. a. att femdagars vecka förekommer på vissa ställen inom kontorsyrket, att metallarbetarna kräva femdagarsvecka och att inom flertalet yrken arbetstiden tenderar att bli allt kortare, medan utvecklingen på grund av omständigheternas tryck synes gå i motsatt riktning för egna företagare inom jordbruket.

Här är uppenbarligen ett statligt initiativ i hög grad påkallat. Det bör utredas på vad sätt det allmänna kan medverka till att vikarier stå att få under en semester. I detta sammanhang faller tanken osökt på den statsunderstödda hemhjälpverksamheten. Det är sannolikt att en utbyggnad av denna skulle till en del innebära en lösning av förevarande problem. De hemvårdarinnor, som anställas i anslutning till beslut av 1943 års riks-

dag, ha som bekant till huvuduppgift att lämna hjälp, då ett hushåll tillfälligtvis måste undvara husmodern på grund av sjukdom, barnsbörd eller frånvaro för vila. Hemvårdarinnan skall först och främst rycka in i stället för husmodern, då denna drabbas av sjukdom. I detta hänseende har den sociala hemhjälpssverksamheten fått en stor betydelse inte minst för landsbygdens husmödrar. Allteftersom hemvårdarinneinstitutionen blir utbyggd — vilket ännu är långt ifrån fallet — och hemsystemen får tid därtill, kan hon givetvis ersätta husmodern under dennas semester. Detta bör främst gälla i de fall, där husmodern på grund av överansträngning och klen hälsa, är i behov av vila och rekreation.

En organisation, som skall vara i stånd att bemästra de uppgifter det här är fråga om, måste emellertid självfallet vara av en helt annan storleksordning än den nuvarande hemvårdarinneinstitutionen. Till en del bör den också säkerligen organiseras på annat sätt. Man kan t. ex. tänka sig att personer med säsongarbete anställas för att mellan säsongerna stå till tjänst som vikarier. Främst gäller det här att få personer med kunnighet i ladugårdsskötsel. Ibland fordras emellertid i stället förmåga att sköta ett hem och minderåriga barn. Det är möjligt att jordbrukets organisationer — särskilt RLF — skulle kunna medverka till att komma i förbindelse med lämpliga personer.

Till en början bör givetvis en verksamhet av ifrågavarande slag erhålla försökskaraktär och därvid prövas på orter där större intresse för saken föreligger. Försöksverksamheten kan måhända handhas av statens fritidsnämnd och i så fall borde det inte vara omöjligt att påbörja den redan i år. Därigenom skulle ett värdefullt material erhållas för de fortsatta utredningarna i ämnet.

Här har i huvudsak berörts frågan om semestermöjligheter för mindre jordbrukare och deras hustrur ävensom för husmödrar med minderåriga barn. Säkerligen föreligger behov för motsvarande anordningar även för vissa andra mindre företagare, och en blivande utredning bör även omfatta dessa.

Under hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam utredning av huruvida och på vad sätt semestermöjligheterna kunna främjas för personer — exempelvis jordbrukare — som med hänsyn till bristen på vikarier icke kunna erhålla semester.

Stockholm den 20 januari 1948.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Gunnar Hedlund.

Arvid Jonsson

Anders Pettersson

i Skedsbygd.

i Dahl.